

Vannmiljø

I konsekvensutredningen skal det vurderes og beskrives hvordan planen eller tiltaket vil virke inn på vannets økologiske og kjemiske tilstand.

Vannmiljø er en samlebetegnelse for økologisk og kjemisk tilstand i en vannforekomst. En vannforekomst er en avgrenset og betydelig mengde av overflatevann, som for eksempel en innsjø, magasin, elv, bekk, kanal, fjord eller kyststrekning, eller et avgrenset volum grunnvann i et eller flere grunnvannsmagasin.

Vannmiljøet skal omtales i konsekvensutredninger. Det følger av:

Forskrift om konsekvensutredninger

+ § 21. Beskrivelse av faktorer som kan bli påvirket og vurdering av vesentlige virkninger for miljø og samfunn

Hva må belyses i en konsekvensutredning?

Denne veilederen beskriver hvordan du skal følge opp vannforskriften i konsekvensutredninger.

Kravene til vannmiljø i vannforskriften innebærer:

- å unngå å forringe tilstanden og
- ta spesielle hensyn til beskyttede områder

En konsekvensutredning skal alltid ta stilling til vannforskriftens krav og grenser. Vær oppmerksom på at:

- De fleste arealplaner berører en eller flere vannforekomster.
- Vannforskriften tillater i utgangspunktet ikke nye inngrep eller ny aktivitet som fører til at tilstanden forringes, eller at miljømål ikke nås. At tilstanden forringes betyr i denne sammenhengen at en klassegrense krysses for et kvalitetselement.
- Utreder må hente inn kunnskap om dagens tilstand for aktuelle kvalitetselementer.
- Vurder virkningene den nye virksomheten eller inngrepet vil ha på kvalitetselementene som er mest følsomme for den nye påvirkningen.

På bakgrunn av dette kan du vurdere om tilstanden forringes eller om miljømål ikke nås.

Føringer for hva som skal med i konsekvensutredningen er beskrevet i:

Vannforskriften

+ § 12. Ny aktivitet eller nye inngrep

Presiseringer om denne bestemmelsen:

- Den kan åpne for ny virksomhet som medfører at økologisk tilstand forringes fra svært god til god forutsatt at visse vilkår er oppfylt.
- Den kan åpne for nye fysiske inngrep som medfører at tilstanden forringes til dårligere enn god, eller at miljømål ikke nås, forutsatt at visse vilkår er oppfylt.
- Den åpner ikke for ny virksomhet som fører til at forurensing av en miljøgift blir høyere enn miljøkvalitetsstandarden.
- Den åpner ikke for ny virksomhet som hindrer at miljømål om å overholde miljøkvalitetsstandarden nås.

Miljøgiftene deles inn i:

- prioriterte stoffer (definerer kjemisk tilstand) og
- vannregionspesifikke stoffer (inngår i økologisk tilstand)

Begge gruppene miljøgifter har bare to tilstandsklasser:

- god (lavere nivå enn miljøkvalitetsstandarden) og
- dårlig (høyere nivå enn miljøkvalitetsstandarden)

Utredning er ansvarlig for å framskaffe informasjon om virksomhetens konsekvenser og hvordan de planlagte aktivitetene vil påvirke vannforekomster. Det er viktig å fokusere på påvirkningene som følger av planen eller tiltaket.

Hvis vannforekomster står i fare for å forringes til lavere enn god tilstand av ett eller flere alternativer skal dette føre til en høy negativ konsekvensgrad i konsekvensutredningen. Tilsvarende gjelder dersom vannforekomsten er i moderat eller dårligere tilstand, og tiltaket vil føre til at miljømålet ikke nås.

Veileder i bruk av vannforskriften § 12

Vannportalen.no

Beskyttede områder

Vannforskriften utpeker områder som skal ha en særskilt beskyttelse. Vannforekomstene har gjerne egne miljømål knyttet til beskyttelse av området.

Disse er for eksempel knyttet til bakterier i drikke- og badevann, eller mål om svært god økologisk tilstand i enkelte verneområder.

- Et register over beskyttede områder fins i Vann-nett. Områdene er vist som et kartlag. Informasjon vises også for de berørte vannforekomstene.
- Les mer om de fem typene beskyttede områder her:

Typer beskyttede områder

Vannportalen.no

Hvordan er vannmiljø håndtert i veilederen?

Elementer fra vannmiljø håndteres på ulike måter i denne veilederen. Dette fordi verdi og tilstand er ulike begreper. Verdien av vann lar seg vanskelig uttrykke i en standard verdi, påvirkning, konsekvens- tilnærming som de øvrige miljøtema.

Vannmiljø har en funksjon og verdi under flere miljøtema.

Elementer fra vannmiljø vurderes under følgende tema i denne veilederen:

+ Naturmangfold

Vurderingskategoriene i tabellen for å vurdere naturmangfoldverdier fanger opp trua og hensynskrevende arter/naturtyper knyttet til vann.

Påvirkning av økologiske funksjonsområder for vannlevende organismer håndteres på samme måte som organismer på land.

Konsekvensgrad for naturmangfold skal

- sammenstille verdi og påvirkning
- vurdere om planen eller tiltaket fører til at man ikke når nasjonale mål
- vurdere om endret arealbruk er i tråd med gjeldende politiske føringer.

Her bør man vurdere hvordan de ulike alternativene påvirker miljøkvalitetsstandarder for vann, hvor vannforskriften §§ 4-8 nedfeller miljømålene for vannforekomster.

Her bør man vurdere hvordan de ulike alternativene påvirker medfører forringelse eller påvirker måloppnåelsen for vann, hvor vannforskriften §§ 4-8 nedfeller miljømålene for vannforekomster. Ny aktivitet eller nye inngrep må vurderes etter vannforskriften § 12.

+ Forurensning

Livsmiljøene i vann og vassdrag er ofte sårbare for endringer som følge av utslipp eller inngrep. Miljøvirkningene kan spre seg raskt og kan være vanskelige å forutsi. Nye arealinngrep kan påvirke miljøtilstanden i vann, både mens tiltaket er under bygging og etter at tiltaket er i drift.

Virksomheter for vannmiljø er et viktig ledd av samlet vurdering av virkninger for klima- og miljøtema i en konsekvensutredning. Her bør man vurdere hvordan de ulike alternativene påvirker medfører forringelse eller påvirker måloppnåelsen for vann, hvor vannforskriften §§ 4-8 nedfeller miljømålene for vannforekomster. Ny aktivitet eller nye inngrep må vurderes etter vannforskriften § 12.

+ Klimaendringer

Mange konsekvenser av et endret klima handler om vann. Det innebærer mer vann, mindre vann, endret intensitet, utfordringer knyttet til overvann, forurensning og endret livsmiljø for ulike arter i vann. I tillegg kommer utfordringer ved høyere temperaturer på land og i vann, og ved at nedbøren om sommeren kan avta.

+ Øvrige vannmiljøtema som faller utenfor denne veilederen

Hovedansvaret for noen forhold knyttet til vannmiljø ligger utenfor miljøforvaltningen og hos andre sektormyndigheter. Det gjelder blant annet drikkevann og forvaltning av vannmengde og vannressurser. Det følger av

Inngangene til alle de temavise metodesider finner du i denne oversikten:

[Vurdere miljøkonsekvensene av planen eller tiltaket](#)

Vannmiljø i arealplanlegging

Denne veilederen beskriver hvordan du skal ta hensyn til vannmiljø i arealplanlegging:

[Veileder: Vannmiljø i arealplanlegging](#)

Informasjon og veiledning om vannforvaltning finner du her:

[Vannportalen.no](#)

Vann-nett.no er nettstedet for informasjon om vann i Norge, og gir informasjon om miljøtilstand, påvirkning og miljømål for hver enkel vannforekomst:

[Vann-Nett.no](#)

Nasjonale føringer for arbeidet med å sikre godt vannmiljø finner du her:

[Nasjonale føringer for vannforvaltning \(2019\)](#)

Klima- og miljødepartementet i samråd med berørte departementer

Regionale vannforvaltningsplaner skal bidra til å oppnå og opprettholde god miljøtilstand i vann. De skal følge opp vannforskriften og plan- og bygningsloven:

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging \(2019\)](#)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet